

ingediend op **23** (2021-2022) – Nr. 2-I
12 oktober 2022 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Arnout Coel, Steve Vandenberghe
en Loes Vandromme
aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

van de algemene rekening
van de Vlaamse Gemeenschap
en van de rekeningen van de rechtspersonen
onder het gezag van de Vlaamse Regering
voor het begrotingsjaar 2021

Documenten in het dossier:

- 23** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2-A t.e.m. H: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
- 23-L** (2021-2022) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsuitvoering 2021
- 36** (2021-2022) – Nr. 1: Rekeningenrapport van het Rekenhof over 2021

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçin;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting door minister Ben Weyts.....	4
II.	Bespreking.....	4
1.	Tussenkomsten van de leden	4
1.1.	Hannelore Goeman	4
1.2.	Johan Danen	5
1.3.	Arnout Coel	5
2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	6
3.	Bijkomende vragen en antwoorden	7
III.	Indicatieve stemming	7
	Gebruikte afkortingen	8

Op 12 oktober 2022 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de rekeningen van de rechtspersonen onder het gezag van de Vlaamse Regering voor het begrotingsjaar 2021 met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand.

I. Toelichting door minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* licht toe dat het in de begroting ingeschreven budget voor 2021 13,53 miljard euro bedroeg, exclusief apparaatskredieten en provisies. Dat is een stijging van het budget met 420 miljoen euro. Van die 13,53 miljard euro is 13,45 miljard vastgelegd. Het uitvoeringspercentage bedraagt dus 99,4 procent, wat een zeer hoge graad van uitvoering is, stelt de minister.

Van de oorzaken voor de niet-vastlegging van het resterende bedrag noemt de minister als eerste de coronacrisis. Daarnaast zijn er de fondsen. De beschikbare budgetten in de BBT bevatten immers ook de saldi op de fondsen. Die zijn overdraagbaar naar het volgende begrotingsjaar en laten toe onvoorzienbare uitgaven op te vangen. Daarnaast worden bij sommige fondsen de gegenereerde inkomsten pas effectief uitgegeven in het volgende begrotingsjaar. Daardoor liggen de uitvoeringscijfers lager. Globaal verklaart dat bijna 60 procent van het verschil. Bij alle fondsen wordt het saldo van het voorgaande jaar toegevoegd aan het budget van het volgende begrotingsjaar. De uitvoering gaat uit van het behoud van het saldo.

De middelen van het Wedderecuperatiefonds worden gebruikt voor loonbetalingen. Het niet-aangewende saldo mag overgedragen worden naar het volgende jaar. De ontvangsten lagen hoger en de uitgaven lager dan geraamd. Daardoor stijgt het saldo, verduidelijkt de minister.

Daarop anticipeert de minister op mogelijke vragen bij een aantal cijfers uit de BBT. Hij geeft alvast mee dat de stijging van de budgetten tussen de tweede begrotingsaanpassing en de budgetten van de jaarrekening vooral te wijten is aan herverdelingen in verband met de overschrijding van de spilindex, de beleidsimpulsen, het versterken van het onderwijs, de relance en de coronacrisis en aan Europese middelen die via de Vlaamse overheid verdeeld worden maar pas bij uitvoering in de begroting worden geregistreerd.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman is blij met de toenemende aandacht in het parlement voor de rekeningen. Dat biedt immers een gelegenheid om te kijken wat er van al de mooie woorden en beloften is terechtgekomen. De uitvoering van de begroting 2021 roept alvast een resem vragen op.

Als eerste gemiste kans noemt de spreker de Digisprong. De gratis laptops bleken vooral een goednieuwsshow. Veel scholen kiezen immers voor 'bring your own device' en rekenen daarmee dure laptops aan ouders aan. In andere scholen blijven de laptops in de kast omdat leerkrachten niet weten wat ermee aan te vangen. In dat verband informeert ze hoeveel van het budget naar opleiding ging, hoeveel leerkrachten er een volgden en hoe het staat met het expertisecentrum. Wat met de toekomst, meer bepaald het onderhoud van hard- en software en de laptops voor nieuwe leerlingen?

Wat de Bijsprong betreft, werd zowel in 2020 als in 2021 meer geraamd dan uitgevoerd. De mooie woorden over de strijd tegen de leerachterstand door de coronacrisis zijn eens te meer problematisch gebleken. Als een deel van het budget niet uitgegeven wordt, betekent dat immers dat de leerachterstand oploopt, in het bijzonder bij kinderen van ouders die zich geen dure bijlessen kunnen permitteren. Wat is de minister van plan met het onuitgegeven budget? Worden de bestaande initiatieven voortgezet?

Het lage uitvoeringspercentage bij korte vervangingen illustreert dat het niet gemakkelijk is om leerkrachten te vinden. Wat is de minister van plan met het resterende budget? Worden de maatregelen gecontinueerd?

Het lerarentekort levert de Vlaamse Regering een besparing op omdat heel wat vacatures niet worden ingevuld. In de rekeningen blijkt niettemin dat de overraming beperkt is. Dat ze zo beperkt is in zowel het basis- als het secundair onderwijs zou te wijten zijn aan de terugstroming naar het middelenfonds. Het lid vraagt daarover meer uitleg.

Wat het budget voor het optrekken van de anciënniteit voor bepaalde knelpuntvakken betreft, dat bij de begrotingsaanpassing opnieuw sterk werd gereduceerd, wil ze weten hoeveel uiteindelijk is uitgegeven voor de 4400 zijinstromers van vorig schooljaar en hoeveel van hen al voor de klas staan dan wel nog opgeleid worden.

Hoeveel van de voor de taalscreening voor kleuters – die op zich een goede zaak is volgens het lid – vastgelegde 12 miljoen euro is effectief uitgegeven? Hoeveel scholen tekenden in? In dat verband vindt ze het ongelooflijk dat scholen zouden moeten betalen als ze opteren voor een digitale test in de plaats van een papieren. Welk budget is vorig jaar ingezet om leerkrachten verder te ondersteunen om daarna aan taalremediëring te doen? Worden zij daartoe opgeleid? Hoeveel maakten er al gebruik van? Hoeveel is uitgegeven van de aangekondigde 23 miljoen euro voor de werving van kinderbegeleiders? Hoeveel kleuterbegeleiders staan vandaag al op de vloer?

Ten slotte vraagt Hannelore Goeman bij het artikel over specifieke loonbetalingen voor kinderdagverblijven in Brussel en voor- en naschools toezicht in de GO!-scholen in Brussel, hoe het komt dat 6,5 miljoen euro minder uitgegeven is dan voorzien, al vermoedt ze zelf dat dit komt omdat men niet de nodige mensen vindt. Vloeit het ongebruikte geld terug naar de kinderdagverblijven voor investering in ondersteuning en personeel?

1.2. Johan Danen

Johan Danen wil weten hoeveel geld de minister minder heeft uitgegeven aan lonen ten gevolge van het grote lerarentekort.

1.3. Arnout Coel

Arnout Coel leert uit de begrotingsuitvoering dat de diensten van de minister een goede voorspelling maakten. De uitvoering bereikt immers vrijwel 100 procent, ondanks de moeilijke omstandigheden door de coronacrisis. Ook de extra maatregelen die daarvoor nodig waren, bleven evenwel binnen het begrotingskader, net als die in de strijd tegen het lerarentekort. Verder juicht zijn fractie ook de voortgezette investering in capaciteit toe.

Verder heeft hij begrepen dat, wat het middelenfonds betreft, het hogere saldo zal herverdeeld worden. Hij sluit zich ook aan bij de vraag over de lage besteding voor korte vervangingen.

Wat het verband tussen het lerarentekort en het loonbudget betreft, wijst hij erop dat er ook bij dat laatste een benutting van vrijwel 100 procent is.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* acht 99,4 procent uitvoering van de beloften een vrij goed resultaat, dat de vergelijking met andere prestaties kan doorstaan. Een onderbenutting van 0,6 procent is een heel aanvaardbare afwijking.

De minister stelt in het algemeen vast dat Hannelore Goeman in haar vragen geregeld schooljaren en het jaarlijkse karakter van de begroting verhaspelt. Verder is de Digisprong wel degelijk een succesverhaal. De minister ontkent niet dat er op een totaal van vierduizend scholen ergens wel iets zal mislopen of dat er kinderziektes zijn, maar de meeste scholen springen er verantwoordelijk en goed mee om. Zij realiseren een digitale revolutie en dat niet alleen met hardware, maar ook op het vlak van leermiddelen.

Het beleid beperkt zich daarom niet tot laptops maar de minister bezorgt de scholen ook middelen om hun leerkrachten bij te scholen en het volwassenenonderwijs krijgt extra middelen om te voorzien in een gedegen aanbod. De middelen voor de scholen zijn vastgelegd in de begrotingen van 2021 en 2022 maar ze hebben de ruimte om die te besteden tot in het schooljaar 2024-2025. De scholen beschikken over een grote vrijheid in hun keuze, maar uiteraard worden de uitgaven gecontroleerd door AGODI. Het blijkt dat het aantal wantoestanden beperkt is. De klachtendienst (Commissie zorgvuldig bestuur) ontving tot nu toe twee klachten, die in de vorm van bemiddeling zijn afgehandeld.

In totaal gaat het om een budgettaire injectie van meer dan een half miljard euro, die natuurlijk in de toekomst zal moeten worden herhaald. Deze meerderheid is alvast dergelijke voortzetting genegen en haar continuering biedt dan ook de grootste zekerheid, merkt de minister op.

Wat de Bijsprong betreft, wijst hij erop dat het systeem om gepensioneerden onbeperkt te laten bijverdienen door de Federale Regering is gestaakt op 30 juni 2022, in weerwil van zijn herhaalde bede om het tegendeel. De minister betreurt dat ten zeerste, net zoals het ontbreken van flexi-jobs in het onderwijs, terwijl ze wel worden uitgebreid naar andere domeinen. Hij wijst op de al bestaande overeenkomst met de onderwijspartners waarin 20 procent van de lerarenuren kan worden omgezet in punten. Die middelen kunnen scholen vrij besteden aan andere profielen als ze geen leerkrachten vinden. Flexi-jobs zouden een perfecte aanvulling geweest zijn. De facto zou de Bijsprong niet meer nodig zijn geweest. Verder bekijkt de minister met de onderwijspartners of de 20 procentregel ook kan worden toegepast voor iets langere vervangingen (niet voor korte).

Dat er zou bespaard worden in het onderwijs noemt de minister onzin. De budgetten stijgen ongelooflijk en hoger dan de toename van het leerlingenaantal. Dat is al bij herhaling aangetoond, benadrukt de minister.

De meerkost van zijinstromers schuilt in de extra anciënniteit die ze mogen meenemen. Hun wedde zelf is echter die van de gewone leerkracht. De minister verzekert dat ze allemaal voor de klas staan, terwijl ze al dan niet parallel een lerarenopleiding volgen. Het klopt dat er 4500 zijn ingestroomd in het afgelopen schooljaar, wat 50 procent meer is dan in het voorafgaande.

Een bedrag van 12 miljoen euro is toegekend aan de scholen voor de taalscreening, samen met een inspiratiegids voor de afname van de KOALA-test. In het algemeen zijn de kleuteronderwijzers in de derde kleuterklas er enthousiast over, stelt de minister. Het is dan ook een nuttig instrument in een tijd waarin homogene klassen

uitzonderlijk zijn geworden. De genoemde middelen dienen niet alleen voor de afname, benadrukt hij, maar ook voor het integratieparcours.

3. Bijkomende vragen en antwoorden

Loes Vandromme heeft een vraag over de zomerscholen voor Oekraïense kinderen. Is het mogelijk om de ongebruikte middelen tijdens het schooljaar in te zetten voor hun verdere begeleiding?

Johan Danen kreeg geen antwoord op zijn vraag over de minderafgaven als gevolg van het lerarentekort.

Jan Laeremans vraagt of men al zicht heeft op het aantal kinderen dat zwak scoorde op de taaltest en onvoldoende bijgewerkt kon worden, zodat ze de derde kleuterklas overdeden. Werd ten gevolge daarvan al een stijging in dat jaar vastgesteld of is het daarvoor nog te vroeg?

Hannelore Goeman heeft geen precieze antwoorden gekregen op haar punctuele vragen en kondigt aan die zaken verder op te volgen in schriftelijke vragen.

Minister *Ben Weyts* benadrukt, wat de fondsen betreft, dat de middelen overdraagbaar zijn en dus niet verloren zijn voor het onderwijs.

Het is niet altijd even duidelijk in welke mate de activiteiten die werden georganiseerd voor Oekraïense kinderen zijn gefinancierd met het budget voor de zomerscholen. Beide vloeiden in elkaar over. Hij attendeert het lid er wel op dat de bespreking gaat over de uitvoering van de begroting 2021 en niet over de afgelopen zomer.

Onderwijs is het enige beleidsdomein met een dergelijke uitgebreide open-end-financiering. Dat principe garandeert extra financiering voor elke leerling die erbij komt. Anderzijds moeten er geen middelen worden uitgekeerd als men niemand vindt om de positie van leerkracht in te vullen. De begroting vertrekt altijd van de realisatie in de afgelopen jaren, niet van een theoretisch maximum. De minister waarschuwt dat de vervanging door een vast bedrag het risico verlegt van de algemene middelen naar Onderwijs. Dan komen er grotere klassen als er meer leerlingen zijn, en kleinere als er minder zijn.

Tot slot weet de minister niet of er al cijfers zijn over de gevolgen van de taal-screening, maar die zijn in elk geval vandaag niet aan de orde.

III. Indicatieve stemming

Het ontwerp van decreet van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de rekeningen van de rechtspersonen onder het gezag van de Vlaamse Regering voor het begrotingsjaar 2021 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Arnout COEL
Steve VANDENBERGHE
Loes VANDROMME,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGODI Agentschap voor Onderwijsdiensten
BBT beleids- en begrotingstoelichting
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
KOALA Kleuteronderwijs Luistervaardigheid